

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
17. veljače 1954
Izlazi tjedno
God. III. Broj 8
Cijena 7 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Briga o djeci palih boraca

Jedan od vrlo važnih društvenih problema kod nas svakako je briga o djeci palih boraca. Tom pitanju narodna vlast je posvećivala veliku pažnju, ali se, i pored toga, do nedavno nije uspjelo to pitanje u cjelini zahvatiti i rješavati na zadovoljstvo onih o kojima je naša društvena zajednica dužna voditi brigu.

Obzirom na to krajem prošle godine Savez ratnih vojnih invalida i Savjet za narodno zdravlje i socijalnu politiku savjesno su pristupili evidentiranju i prikupljanju podataka o djeci palih boraca Narodnooslobodilačkog rata i žrtava fašističkog terora. Nakon ove akcije konačno je utvrđeno da na području našeg kotara postoji 1.115 a u gradu 208 djece palih boraca i žrtava fašizma. To svakako predstavlja solidnu bazu za razvijanje daljnje brige o toj djeci i našeg rada u tom pravcu.

Kotarsko-gradski odbor Saveza ratnih vojnih invalida razmatrao je početkom ove godine pitanje dodjeljivanja pomoći djeci palih boraca NOR-a u odjeći i obući. Ovom akcijom, obzirom na nedovoljna financijska sredstva, moći će se obuhvatiti vrlo mali broj djece. Preko svojih općinskih odbora SRVI i NO općina zatražio je prijedlog kojim djeci dodijeliti pomoć. Na osnovu svestranog razmatranja imovnog stanja i potreba ove djece, zaključeno je da se u prvom redu uzmu u obzir djeca bez oba roditelja i ona djeca čiji je preostali roditelj u teškim materijalnim i zdravstvenim prilikama. Predviđa se da će takve djece biti oko 100. Savez ratnih vojnih invalida raspolaže sa 200.000 Din i još 50.000 Din, koje mu je u te svrhe dodijelio NO gradske općine. Očekuje se da NO kotara iz svog budžeta dodijeli obećanu novčanu pomoć i nakon toga će se odmah prići dodjeljivanju pomoći dotičnoj djeci. Iako je ta pomoć skromna, ona je odraz naše brige prema djeci čiji su roditelji pali, te je treba i nadalje u svim vidovima podržavati.

Smatram za potrebno istaknuti da se pitanju vođenja brige i pružanju pomoći takvoj djeci trebaju pridružiti i naša trgovačka i privredna poduzeća, masovne i društvene organizacije i da prema svojim mogućnostima bilo novčanim ili materijalnim priložima, povećaju sredstva ove pomoći.

Na kraju je potrebno podvući da se dosad nije osjetila jedna zajednička i svestrana briga dviju srodnih organizacija — Saveza boraca i Saveza ratnih vojnih invalida — koje bi morale biti najviše zainteresirane za zaštitu i pravilan odgoj djece palih boraca i žrtava fašizma. Te će organizacije u buduću, a s njima i Udruženje rezervnih oficira, jer smatram da je to i njegov zadatak, trebati da zajednički rade na ostvarenju društvene brige za tu djecu.

M. Lokas

Široka prosvjetna akcija u našem gradu

Savjet za prosvjetu i kulturu pri NO gradske općine pokrenuo je, uz suradnju SSRN i prosvjetnih radnika, širu prosvjetnu akciju.

S jedne strane omogućit će se svim relativno mladim ljudima, koji su nepismeni, da se pohađajući tečaj nauče čitati i pisati, a onima koji imaju osnovnu školu ili su samouci, da se u okviru jednog općeobrazovnog tečaja upoznaju sa mnogim stvarima, osobito praktičnim iz oblasti fizike, kemije, računa i sl. Ovaj drugi tečaj posebice će dobro doći našim domaćicama, radnicima i radnicama. Osim navedenih predmeta povezanih sa praktičnim pitanjima, bit će još i nešto povijesti, zemljopisa i hrvatskog jezika.

S druge strane u posebnim tečajevima bit će omogućeno učenje pojedinih predmeta kao: matematike, engleskog, njemačkog, francuskog ili nekog drugog jezika. Za te tečajeve dolaze u obzir svi koji imaju nešto više škole, ili samouci, koji žele učiti neki strani jezik ili matematiku.

Prijave za sve navedene tečajeve vrše se u osnovnim organizacijama SSRN. Kako će ti tečajevi uskoro otpočeti u interesu je svih koji ih žele pohađati.šen.

da se prijave do 21. o. mj. Pri-

likom prijave u osnovnoj organizaciji SSRN za općeobrazovni tečaj te za tečajeve iz nekog jezika ili matematike, potrebno je kazati dosadašnju školsku spremu da bi se moglo izvršiti svrshodnije grupiranje u tečajevima, u prvom redu onim općeobrazovnim.

Socijalistički savez poziva sve zainteresirane da se do navedenog roka prijave u svojim osnovnim organizacijama.

Elektrifikacija sela Krapnja

Prije nekoliko godina započeli su Krapljani s pripremama na elektrifikaciji svoga mjesta. Oni su dosad kroz čitavo selo proveli električnu mrežu. Veliku pomoć pružilo im je poduzeće za izradu spužava i koralja »Spužvar«, koje je prošle godine nabavilo jedan agregat pomoću kojeg je poduzeće i jedan dio sela osvijetljeno. Odbor za elektrifikaciju sela upravo sada radi na tome da se između Brodarice i Krapnja postavi podvodni električni kabel i, kako doznajemo, taj problem bit će uskoro rije-

S. G.

Predavanja povodom Prvog srpskog ustanka

Na inicijativu Savjeta za prosvjetu i kulturu pri NO-u gradske općine i naš grad će svečano proslaviti 150. godišnjicu I. srpskog ustanka. U sklopu akcije koju provode prosvjetne i kulturne ustanove i društva u gradu, srpsko kulturno i prosvjetno društvo »Prosvjeta« je na svojoj sjednici od 11. o. mj. donijelo zaključak, da se u vezi ove proslave održe dva prigodna predavanja: jedno u gradu, a drugo u Devrskama.

Prvo predavanje »Prvi srpski ustanak« (Buna na dahije) održat će se u nedjelju 21. o. mj. u prostorijama društva (bivša Bovanova škola) u 11 sati prije podne. Predavanje će održati prof. dr. Ante Mišura. U Devrskama će ono biti održano u nedjelju 28. o. mj. Predavanje će održati nastavnik Mile Pavičić.

Pripreme za proslavu 8. marta u Vodicama

Već duže vremena žene Vodica se pripremaju za proslavu 8. marta. Izabran je inicijativni odbor koji će rukovoditi proslavom.

Priprema se izvedba raznovrsnog programa u kojem će sudjelovati učenici i nastavnici osmogodišnje škole. Za proslavu međunarodnog Dana žena u mjestu vlada velik interes a osobito kod majki koje su najradosnije kad na pozornici mogu vidjeti svoju djecu.

M.

Živ kulturno-prosvjetni rad na općini Šibenik-vanjski

Rad na kulturno-prosvjetnom polju naših društava ogledavao se u raznim vidovima, kao na pr., u održavanju raznih predavanja, radu u čitaonicama, priredivanju tamburaških i diletantskih priredaba. Tu i tamo održano je po koje naučno popularno predavanje za selo, zaslugom predavača iz centra, dok se malo ozbiljniji i sistematičniji rad učitelja u tom pravcu ogledavao u Zatonu. Čitaonice kao čelije kulturno-prosvjetnog rada na selu radile su u ovim mjestima: Zatonu, Gornjem Danilu, Krapnju, Perkoviću i Vrpolju. Sve te čitaonice pretplaćene su više manje na neke listove. Tako čitaonica u Vrpolju prima: »Novine mladih«, »Omladina«, »Zadružno selo«, »Zadružni vjesnik«, »Crvena zvijezda«, »Šibenski list«, »Borba« i »Seljačka sloga«.

Rad diletantskih grupa bio je prilično dobar u 1953. g. Diletantske grupe radile su u Zatonu, Krapnju, Bilicama, Raslini, Lozovcu (tvornica aluminija), Dubravi i Vrpolju. Rukovodioci ovih diletantskih grupa su u većini slučajeva učitelji, koji i snose najveći teret toga rada. Pojedine diletantske grupe ne samo da su davale priredbe u svojim mjestima gdje postoje, već su vršile i posjete drugim selima u cilju zblizavanja i upoznavanja rada drugih kulturno-prosvjetnih društava. Tako na pr. diletantska grupa iz Krapnja vršila je posjet Primoštenu, a ona iz Vrpolja posjet Gornjem Danilu i Perkoviću.

Tamburaški zborovi, iako ih u

Politički život u našem gradu

Proučavanje materijala III. plenuma CK SKJ

Organizacija Saveza komunista u našem gradu razvit će temeljitiju diskusiju o radu i zaključcima III. plenuma CK SKJ i X. plenuma CK SKH. Jedan sastanak o tome nije dovoljan. A obzirom da će uskoro biti održan (polovicom ožujka) IV. plenum CK SKJ, a zatim i kongres SKH, tim više se nameće potreba da sva principijelna i životna pitanja, koja se u tim materijalima postavljaju, budu pažljivo proučena, da spojena sa praksom svake osnovne organizacije SK postanu putokaz u daljnjem radu. To nisu postavke radi postavki, već bitni problemi koji prate naš socijalistički razvitak i o kojima treba razmišljati i rješavati ih, da bi se naše društvo brže razvijalo.

Stoga je Gradski komitet smatrao da u tome osnovnim organizacijama SK treba pružiti pomoć. Dosadašnje iskustvo (na primjer: diskusija o zaključcima Brionskog plenuma SK SKJ) pokazalo je da se tim pitanjima ne obraća u osnovnim organizacijama uvijek ona pažnja koju zaslužuju. Na jednom kraćem ili dužem sastanku odluke se pročitaju, razvije se izvjesna diskusija, a zatim čitava stvar kao da legne, te je se tek kadikad spomene. Takav stil treba odbaciti i ne smije se dozvoliti da među komunistima i dalje postoji. Upravo u tome bi se i najjasnije ispoljila inicijativa osnovnih organizacija SK.

Komitet je odlučio da se ti materijali podijele u nekoliko

tema: o demokraciji, revizionizmu i njegovim izvorima, uloga SK i organizaciona pitanja. Prve dvije teme održat će se do IV. plenuma CK SKJ, a treća nakon plenuma. Osnovana je grupa referenata (predavača) koji će u osnovnim organizacijama ukratko izložiti osnovno iz jedne teme, a nakon toga slijedi diskusija. To znači da ovakav način diskusije o tim materijalima ne sputava inicijativu osnovnih organizacija. Nije težište na predavanju, već na diskusiji. Kratko predavanje služi tome da diskusija zahvati jedno osnovno pitanje. A da bi kratko predavanje i diskusija bili uspješni trebaju se zato dobro pripremiti predavači i svaki član osnovne

organizacije. Sto znači, da svaki član pročita i samostalno, ili u razgovoru s drugima, prouči te materijale, da razmisli o radu svoje organizacije i svom, o radu organa vlasti i drugih organa i društvenih organizacija, o problemima i pojavama koje zapaža, te da s te konkretne osnove diskutira na sastanku. Nikakva predavanja ne oslobađaju komuniste, članove osnovnih organizacija, da sami prate stvari i o njima diskutiraju. Naredni sastanci osnovnih organizacija pokazat će kako su osnovne organizacije, i svaki član posebice, shvatile ovu pomoć komiteta u proučavanju i prihvaćanju zaključaka VI. kongresa i ostalih plenuma CK SKJ kao pravca za svoj rad.

Da li će se ispuniti želja omladine?

Želja omladine da ove godine sudjeluje na izgradnji pruge Knin-Zadar, prve radne akcije takve vrste u Dalmaciji, potakla je kotarske komitete NOH-e Benkovca, Drniša, Šibenika, te grada i kotara Zadar da upriliče jedan dogovorni sastanak za tu akciju. Na tom sastanku, pored predsjednika kotarskih komiteta NOH-a, prisustvovao je i predstavnik poduzeća »Vladimir Gortan«. Tom prilikom predsjednici kotarskih komiteta Narodne omladine postavili su neke osnovne zahtjeve, kako bi omladina mog-

la nesmetano sudjelovati na izgradnji pruge Knin-Zadar.

Ti zahtjevi sastoje se u tome da izvađačko poduzeće, koje izvodi radove na pruzi Knin-Zadar, osigura prijevoz omladine od sabirnog centra do radilišta i obratno, kao i da im se dodijele radna odijela i cipele, a srednjoškolicima iznimno cipele ili radna odijela. Za smještaj omladine trebalo bi osigurati barake, krevete i posteljinu. U svrhu tjelesnog odgoja, kulturno-prosvjetnog i političkog rada s omladinom moralo bi se osigurati gradilište na jednom mjestu, a isto tako i financijska sredstva za tjelesni odgoj i kulturno-prosvjetni život omladine, udarničke značke i diplome. Komandant omladinskog gradilišta, na kojem se ne bi radilo više od sedam sati, trebao bi da bude profesionalno lice. Radovi bi imali, započeli 1. IV., a završili bi se 1. X. eventualno 1. XI. o. g.

Na dosadašnjim omladinskim radnim akcijama praksa je pokazala punu korisnost omladinskih radnih brigada i omladina opravdano zahtijeva da se ispuni njena želja.

B. Skalabrin

D. R.

Problemi socijalnog osiguranja

Malo dobre volje

Ne samo dobronamjeran nego i svaki građanin pozdravlja borbu protiv lovaca na penzije, kojom se muči i koju vodi Zavod za soc. osiguranje u Šibeniku. Daleko je od svake pravednosti, i štaviše nemoralno, da netko živi na račun društva, a društvo svojim radom nije zadužio. Zato je na mjestu, da korisnici penzije, kojima ova ne pripada, a koji su do nepravilnih penzija došli gažeći čak i u kriminal: sami ili navodeći u to zlo svoje »prijatelje« — budu pozvani na odgovornost. Jer, nije ni malo prijateljski pozvati i »zamoliti« nekog svog prijatelja, da dade lažan iskaz pred sudom i pod zakletvom, samo da bi ostvario primanje, na koje nema pravo. Kad prijatelj pristaje na takovu »uslugu«, jer kako bi mogao odbiti »prijatelja«, da ne odrediti nekoliko naučenih datuma, — ne misli, da je to, što je učinio, krivično djelo, koje se po našim zakonima kažnjava do pet godina zatvora. Ne, nije ni malo

prijateljski navoditi drugoga, da vrši krivična djela i da zato svršava u zatvor. Prijateljski bi bilo, kad onaj, koji je nagovaran da dade lažan iskaz, odbije svoga »prijatelja« lovca na penzije i prijateljski ga posavjetuje, da se okani tog za sebe i druge opasnog i za društvo štetnog posla.

Nego, pozdravljajući djelatnost Zavoda za soc. osiguranje na ovom društveno korisnom poslu, smatrao sam potrebnim upozoriti na jednu pojavu, koja se kod Zavoda ponavlja, a koja bi se samo s malo dobre volje mogla brzo iskorijeniti. Radi se o lutajući osiguranika od Zavoda do poduzeća u traženju onoga, što osiguraniku odnosno radnom čovjeku pripada, a u čemu ga i poduzeće i Zavod odbijaju.

Iznijet ću konkretan slučaj, a iznosim ga jer nije jedini, a niti najteži. Iznosim ga samo, što je najnoviji, kao primjer.

(Nastavak na 2. strani)

Birači raspravljaju o upravljanju stambenim zgradama

U izbornim jedinicama u gradu održani su 16. o. mj. zborovi birača na kojima se pretresala Uredba o upravljanju stambenim zgradama i Prijedlog odluke NO-a gradske općine o osnivanju stambene zajednice, o načinu izbora i radu kućnih savjeta, a na kraju se diskutiralo o kategorizaciji stanova.

Na zboru birača bloka Obala povela se živa diskusija povodom Prijedloga odluke o stambenim zajednicama.

Pored mnogih pitanja, kojima su birači tražili razjašnjenja o propisima Uredbe i Prijedloga odluke, i na koje su dobili odgovore, bilo je i primjedaba, o kojima će narodni odbor trebati prije donošenja Odluke a i kasnije da povede računa.

Drug Dušan Đurović je prigovorio da smatra nepravilnim da se stan iz I. i II. kategorije, gdje postoji sustanski odnos, preklasificira čak u IV. kategoriju,

a onaj iz IV. tek u V. Drugarica Tona Krnić je predložila da bi narodni odbor gradske općine trebao donijeti odluku, kojom bi se osigurao fond za popravak kuća i stanova, gdje ima stanara pored vlasnika, a odnosne zgrade nisu ušle u stambenu zajednicu.

Ista se ova drugarica u daljnjoj diskusiji izjasnila za to, da kućne savjete biraju svi punoljetni stanari, jer da će biti dosta starijih korisnika stanova kojima će biti otežan rad u kućnom savjetu.

Drug Milivojević, vodnik JRM, je spomenuo da bi bilo nezakonito ostaviti na snazi i ona rješenja o korištenju stanova koja su nepravredna. Gdje takovo rješenje postoji, da ne bi trebalo sklapati ugovor o korištenju stanova, dok se stanje ne ispravi.

Drug Lalić je primjetio da Prijedlog odluke ne kategorizira garsonijere, kojih u Sibeniku ima.

Bilo je i drugih diskutiranih koji su podržavali neke od prijedloga i prigovora spomenutih.

U Docu i na Gradi birači su predložili da pravo birati i biti birani u kućni savjet imaju svi punoljetni stanari.

U Skopincu je odgođeno radi slabog posjeta.

Konferencija SK u Krapnju

Prošlih dana održan je u Krapnju godišnji sastanak osnovne organizacije SK. Iz izvještaja, koji je podnio na tom sastanku, uočen je slab idejno-politički nivo članova SK. Nakon što su donijeti zaključci za daljnji rad, za sekretara izabran je drug Krste Tanfara.

S. Gović

Komunisti tvornice u Lozovcu osuđuju Đilasa

Na VI. godišnjoj konferenciji SK tvornica aluminija u Lozovcu, koja je održana 14. o. mj., prisustvovali su, pored članova Saveza komunista, i brojni članovi Socijalističkog saveza.

Izvještaj je podnio drug Srećko Bijelić, sekretar tvorničkog komiteta, koji je uglavnom iznio slabosti i nedostatke u radu organizacije SK i njenih članova.

Ne samo u izvještaju već i u diskusiji komunisti su oštro osudili stavove i postupke Milovana Đilasa. U diskusiji, koja je uslijedila nakon referata, ozbiljno je zamjerenom onim članovima SK koji ni do danas nisu postali nosioci političke aktivnosti u organizacijama SSRN.

U diskusiji je također sudjelovao i drug Pere Škarica, sekretar Kotarskog komiteta SK, koji je, između ostalog, rekao da komunisti moraju biti neumorni u borbi za podizanje ideološko-političke svijesti naših radnih ljudi. Pobjijajući postavke Milovana Đilasa, on je naglasio da članovi SK moraju razvijati budnost, jer klasni neprijatelj, koji se manifestira u raznim vidovima, još uvijek nastoji da ometa naš socijalistički razvitak. Pored toga, on je iznio mišljenje da je neophodno raspravljati o problemima u poduzeću i kako komunisti u njemu izvršavaju svoje zadatke.

Na konferenciji je izabran novi tvornički komitet od devet članova i sedamnaest delegata za kotarsku konferenciju SK. Izglasani su i zaključci koji će, u koliko se budu provodili, osjetno pridonijeti poboljšanju rada u organizacijama SK tvornice.

Na kraju su upućeni pozdravni telegrami CK SKJ i drugu Titu te CK SKH i drugu Bakariću.

Neke primjedbe na Prijedlog odluke o stambenoj zajednici

Na Prijedlog odluke o osnivanju stambene zajednice, koji je odštampan u našem listu, imao bih neke primjedbe:

1. U čl. 2 Prijedloga druga re-

čenica nije sretno stilizirana. Po prigovornoj stilizaciji sam narodni odbor na nezgodan način ograničava svoje pravo, koje mu daje stav III. čl. 14 Uredbe. Naime,

po st. III. čl. 14. Uredbe narodni odbor može odrediti, da sa zgradama od tri manja stana upravljaju sami vlasnici. S čl. 2. Prijedloga narodni odbor ograničava to svoje pravo samo na »kuće koje nisu građene prema savremenim stambenim prilikama«. Mislim, da nije poželjno taj uvjet postavljati, jer se, možda, bliži zgrada, koje su građene prema savremenim stambenim propisima, a druge će okolnosti govoriti zato, da se takova zgrada ipak ne uključi u stambenu zajednicu.

2. Mislim, da je suvišno diskutirati o čl. 6 Prijedloga u onom pogledu, kako se to u samom prijedlogu poziva. Prva alterna-

(Nastavak na 3. strani)

Malo dobre volje

(Nastavak sa 1. strane)

Ive Grgas je živio od zarade kao radnik u poduzeću »V. Skorpio«. Ima obitelj, a drugih prihoda, izgleda, nema. Dakle, ovaj Ive Grgas je od Invalidsko-mirovinske komisije u Sibeniku proglašen potpuno nesposobnim za rad (rješenje br. 1228-53. od 19. XI. 1953. g.) pa mu je po sili zakona prestao radni odnos. S danom 20. XI. 1953. g. prestala je svaka njegova veza s poduzećem i poduzeće ga nije plaćalo. Čekao je rješenje o penziji i čekajući to rješenje, bio je pozvan u Split na višu komisiju. U Splitu je bio pregledan 21. siječnja o. g. Međutim, kako nikakovo rješenje nije dolazilo, obratio se dana 8. veljače o. g. u Zavod gdje je saznao, da je ovaj, na osnovu nalaza više komisije u Splitu, donio još 31. siječnja rješenje o njegovoj djelomičnoj sposobnosti za rad. Grgas je primio to rješenje na znanje i spremio se da ponovno pode na rad.

Međutim, Grgas od 20. XI. 1953. g., kad je od Invalidsko-mirovinske komisije proglašen potpuno nesposobnim za rad, pa do 8. II. 1954. g., kada je saznao da je proglašen od više komisije sposobnim za rad, nije od nikoga, ni od poduzeća, ni od Zavoda, primao nikakovo osiguranje, a za življenje kroz to vrijeme morao se, kako kaže, zadužiti.

Grgas je pred Zavodom postavio traženje za plaćanje osiguranja kroz odnosni vremenski pe-

riod, ali ga je Zavod uputio na poduzeće. Obratio se poduzeću, a ovo ga uputilo Zavodu. Došao je opet u Zavod, a ovi mu suho odgovaraju, da mu oni ne će ništa platiti, naglasivši da Zavod nije dužan da plati i da ide kuda zna.

I sada Grgas, koji je živio od rada svojih ruku i kojem je radni odnos prestao bez njegove krivnje, zna da mu pripada osiguranje kroz vrijeme, kroz koje nije mogao raditi. To je znao i Zavod, to zna i poduzeće, to — uostalom — znadem i mi svi, jer živimo u zemlji, u kojoj se radnici ne bacaju na ulicu. Ne idem tako daleko, da kažem, da je plaćanje morao izvršiti Zavod, a niti poduzeće, jer u ovom slučaju nije važno tko je Grgasa morao platiti. Možda je i nastao kakav spor. Ali ovdje je bitno, da je Grgasa morao netko pravilno uputiti, kako da ostvari ono što mu pripada. Naime, da ga uputi kompetentnom organu, ili — ako je izbio spor — da mu pomogne spor riješiti, odnosno da ga uputi, gdje da traži rješenje.

Nije mi poznato, da li se Grgas svojim slučajem obratio svojoj sindikalnoj organizaciji, ali i bez sind. organizacije, smatram, da se stvar s malo dobre volje i bez velikog truda mogla riješiti u Zavodu. Dapače, Zavod je tu stvar bio dužan riješiti, ili, u najmanju ruku, pomoći Grgasu da je riješi.

E. M.

ZAPAZANJA I PRIJEDLOZI

Neshvatljiv postupak Autotransportnog poduzeća

Od mjeseca studenoga prošle godine Autotransportno poduzeće u Sibeniku uvelo je autobusnu prugu na relaciji Sibenik-Mandalina. Svatko se tome radovao, a pogotovo radnici i službenici, koji su zaposleni u poduzećima u Mandalini. Istina, kada su čuli, da je određena pretplatna cijena od 400 Din mjesečno za jednokratni odlazak i polazak, trenutačno im se lice razvuklo u izraz čuđenja praćen primjedbama: »Pa to je skupo kada se ima u vidu relacija na kojoj će autobusi voziti«, »pa to je preskupo, kada se u Zagrebu za 500 Din može voziti na svim relacijama, na pr. tramvajem, i koliko puta hoće« i t. d. I pored toga svi zainteresirani brzo su se smirili, jer su bili svjesni, što za njih znači ta pruga. Pomirili su se time, jer su smatrali, da će ta cijena ostati bar za neko dulje vrijeme. Međutim kao »neba pa u rebra«, već sa 1. prosinca povisuje se cijena prevoznini na 500 Din. Bilo je prigovora i negodovanja sa svih strana od zainteresiranih, ali birajući od dva zla manje zlo, t. j. ili po kišnim i hladnim danima pješaćiti tri kilometra ili pak zaštititi

se od tih nepogoda vozeći se autobusom, izabrano je to drugo.

Ali, već pri koncu prosinca perspektive nisu bile ružičaste, kada se počelo govorkati, da će spomenuto poduzeće ponovno povisiti prevozninu. Na sreću, za siječanj cijena prevoznini ostala je ista, pa je izgledalo, da će na toj cijeni i dalje ostati. Međutim, Autotransportno poduzeće na zaprepaštenje svih zainteresiranih najavljuje novo povišenje cijena prijevoza za mjesec veljaču. I doista i ovaj put je povišenje uslijedilo za 100 Din više, t. j. na ukupno 600 Din.

Iz ovakvog postupka, jasno je svakome, da je namjera Autotransportnog poduzeća i dalje povisivati prevozninu na ovoj relaciji. Koji su pak razlozi za to, nije nitko na čistu. Jer, dok se s jedne strane govori, da ova pruga nije rentabilna za poduzeće — što je uostalom i slijepcu jasno, da je i te kako rentabilna — a druge strane govori se, da je to zbog poskupljenja pogonskog goriva, pa je radi toga trebalo povisiti cijenu prevoznini. Međutim, saznaje se, da je pogonskom gorivu cijena poskočila u siječnju ove godine, pa prema tome ta činjenica nije mogla biti opravdanje za povišenje cijene za mjesec prosinac. S druge strane, nevjerojatnim se čini, da je toliko poskupljenje nastalo, koje zahtijeva za mjesec veljaču povišenje od 100 Din, po osobi pogotovo kad se uzme u obzir minimalni utrošak pogonskog goriva na toj relaciji.

Da li je takav postupak Autotransportnog poduzeća u Sibeniku umjestan i opravdan? Svako nije, što je očigledno. Vjerujem, da će se tim pitanjem pozabaviti nadležni, te da će spriječiti daljnje takve postupke tog poduzeća, kojima se smanjuje standard života radnika i službenika zaposlenih u poduzećima u Mandalini, a što inače šteti općoj stabilizaciji cijena.

V. C.

Preskupo naplaćeno

9. ov. mj. pošao sam do zlatara ili urara Vuletića da mi stavi staklo na mali ručni sat. On je to i učinio, ali je za to staklo (kaučuk) i svoj trud (izgubio je 3-4 minute u v. mena) naplatio ravnih 200 Din. Kako sam smatrao da je to preskupo naplaćeno, pošao sam do drugih urara, koji su rekli da to može koštati najviše 100 do 120 Din.

Mišljenja sam da bi radnje ovakve vrste trebale imati cijenik, koji bi bio izložen na vidnom mjestu, što bi donekle spriječilo nabijanje cijena kao što je u navedenom slučaju.

Marko Kovak

»Ima li tu išta ljudskog«

U mom članku, koji je objavljen u »Sibenskom listu« br. 77 od 27. siječnja o. g., a koji se odnosi na rad jednog dijela osoblja zaposlenog u I. i II. narodnoj ljekarni, pisan je u namjeri da se javno kritiziraju ljudi koji imaju nepravilan odnos prema strankama i koji osporavaju neka prava osiguranika.

Nakon izlaska mog članka, odgovorni službenik jedne i druge ljekarne skrenuo mi je pažnju da sam nepravilno iznio stvar u

novinama, jer se tu ne radi o jednom dijelu osoblja, nego o jednom službeniku koji je toga dana bio dežurni. Pored toga, on je rekao da taj službenik vjerojatno nije znao da se takav ili sličan lijek nalazi u ljekarni.

Ja ne osporavam njegove navode, ali ako je to tako, onda bi on kao rukovodilac obiju ljekarni trebao opomenuti dotičnog službenika kako se takve ili slične stvari ne bi u buduću dešavale.

Ivan Zorica

»Ja ne služim vas«

Dana 28. I. o. g. u našem gradu počeo je padati prvi snijeg sa kišom. Navečer je termometar pokazivao — 5 stepeni. Na željezničkoj stanici čekam večernji zagrebački vlak koji stiže u 21.19 sati. Na stanici nigdje nikoga, a čekaonica zatvorena. Čekao sam neko vrijeme na oštroj studeni nadajući se da će ipak netko otvoriti čekaonicu. U to je stigao i drug Izak Hadžić, mornar VP 4275 Sibenik. Bilo je već nekoliko minuta preko devet sati.

U zagrijanoj sobi dežurnog prometnika doznao sam da vlak

nema zakašnjenja. Tom prilikom upozorio sam dežurnog prometnika da je čekaonica zatvorena, te da ću vidjeti kada će se ona otvoriti. Dežurni prometnik je otvaranjem čekaonice popratio slijedećim riječima: »Zao mi je što vas nisam izbacio iz kancelarije. Čekaonica nije za spavanje. Mogli ste doći u sedam sati. Ja ne služim vas. Da ja dođem u vašu kancelariju morao bih čekati nekoliko sati«.

Takvom ponašanju državnog službenika prema stranci nije potreban komentar.

M. D.

Spriječiti mučenje životinja

Poznato je da se nade poneko dijete koje iz nestašuka ili lošeg odgoja znade mučiti životinje. No, da se takvim »poslom« bave i odrasli, bar dosad, nije bio slučaj u našem gradu.

Sada su, međutim, i neki postariji ljudi počeli »konkurirati« takvoj djeci. U Crnici, na primjer, M. Z. brižno priprema omče u koje hvata mačke. Životi-

nja se nakon podužeg mučenja u omči uguši, a zatim ostavlja nezakopana u predjelu sv. Nedjeljice, što nesumnjivo predstavlja opasnost osobito za zdravlje brojne djece koja se igra baš u tom predjelu.

Predlažem, u ime mnogih, da se energičnim mjerama suzbiju takve pojave.

Lj. B.

DRUŠTVENI PROBLEMI

Pomoći mladoj ženi

Možda nije zabrinjavajući slučaj, ali je ipak vrijedan da se zabilježi, što me nagoni na to da upoznam javnost, kako bi dala svoj sud.

Za sve srednje škole postoje izvjesna pravila, pa i za srednju medicinsku školu u Sibeniku. Učenicama je to poznato. Prekršiti pravila ne smije se. Ali znaju i to da kazna mora odgojno djelovati. U protivnom postavlja se pitanje, zašto je donesena? Da li se moglo i bez kazne?

Mlada učenica poslije tri godine ljubovanja zatrudni. Mladi par se tada vjenča. Ali ona je učenica, pa ne smije. Nakon toga slijedi izgon iz škole. To je pravilo i formalna stvar. Ne ulazeći dublje u problem svatko će reći da je to ispravno. Tako se mora, inače ne bi imali gimnaziju ili bilo koju srednju školu, nego, recimo, sabiralište trudnih žena.

Ipak, po mom mišljenju, nije tako u konkretnom slučaju. Evo zašto?

Škola traje još samo ove godine. Ovo je posljednja generacija učenica koje su detaljno upoznate sa svim fiziološkim funkcijama žene. Posebni predmet imaju porodiljstvo. Dakle, bez ikakve opasnosti da se time zanesu i druge učenice.

Sve učenice su zato da njihova kolegica i dalje ostane u školi.

Zašto onda izgon? Zar samo zato što postoji pravilo, a elastičnost postojećih pravila, što je s tim? Ili pak samo zato što je direktor već rekao svoju odlučujuću riječ. Dabome u protivnom mogao bi se »narušiti« autoritet direktora. Zašto upropastiti budućnost jedne mlade žene, ako to ne će imati fatalnih posljedica za ostale i školu kao cjelinu. Koliko je ona truda uložila kroz četiri godine školovanja, a njeni roditelji potrošili novaca i uložili truda za dobro svog djeteta. Točno je da je o tome trebala misliti prije. Ali čovjeku se može i treba mu pomoći i pored toga što je pogriješio. Zar se ne može i u ovom slučaju pomoći toj mladoj ženi. Po mišljenju nekih u školi, ne treba. Ona je navodno napravila najveći grijeh, a kazna neka je podsjeća na taj grijeh, koji nije ni »prirodan« ni »moralan«. Čime onda opravdati upropaštenu budućnost mlade

žene? Valjda riječima jednog od njihovih nastavnika koji im savjetuje »da se ne udaju ni 16 godina poslije završetka škole«, ili da »brak nije tako idealan«. »Pitajte očeve i djeđove da vam kažu koliko im se lijepog ostvarilo u braku«. Zar tim riječima opravdati ovaj slučaj. Da li su to umjesni savjeti mladim ženama? Pita li se taj nastavnik kud bi nas odveli takvi savjeti?

Uzged i ovo:

Zbog toga što pojedine učenice nisu prisustvovala predavaču »O transfuziji krvi«, koje je održano po blokovima u gradu, slijedi za izvjesno vrijeme zabrana izlaska poslije 20 sati. Napominjem da se to dešavalo u vrijeme, kada je drug Bakarić govorio o tim problemima na savjetovanju prosvjetnih radnika i kongresu Narodne omladine Hrvatske. Znači djevojka od 20 godina ne može ići u kazalište gledati »Mečavus«, jer ono počinje u 20 sati. Na savjet da o tome pišu u štampi, pa neka se vidi tko ima pravo dobio sam odgovor: »Mi smo pred maturom, strah nas je«. Da li je to bezrazložan strah, teško je na to odgovoriti. Ali pretpostavljam da je to strah koji se oblikovao kroz četiri godine školovanja. Iako je ovo sa njihove strane negativno, jer se mladi ljudi nikad nisu bojali teškoća i bježali pred opasnošću, pa makar i po cijenu ličnih žrtava, ipak je tako.

Ta dva slučaja pokazuju da odnosi između đaka na jednoj strani, te direktora i nastavnika na drugoj nisu zavidni.

Na koncu treba li, i može li se, pomoći mladoj ženi. Ja mislim da može. Samo treba malo dobre volje.

Još jedna stvar. Strah za izgubljenom školom, grižnja savjesti, stid od drugarica i t. d. kako će se sve to dojmiti te mlade žene. Hoće li imati posljedica po zdravlje nje i djeteta.

Takav odnos prema ženi u trenutku kada ona stupa u novi život, može imati težih posljedica nego da ona ostane u školi i omogućiti joj se završetak školovanja.

Pomoći mladoj ženi bilo bi humano, u skladu s našim socijalističkim moralom.

Ivo Bitunjac

TVORNICA ELEKTRUDA I FEROLEGURA — ŠIBENIK

TRAŽI:

2 elektrotehničara

Plaća po tarifnom pravilniku

Za pobliže informacije obratiti se na upravu poduzeća.

gradske vijesti

Na kraju polugodišta

Uspjeh koji još uvijek ne zadovoljava

Ovogodišnji uspjeh na polugodištu u osnovnim, osmogodišnjim i srednjim školama na području grada nešto je bolji nego prošle godine. No, on još uvijek ne zadovoljava. Osobito je slab uspjeh u višim razredima osmogodišnjih škola, za što postoji niz objektivnih razloga. U prvom redu razložit predznanje učenika, koji dolaze iz raznih osnovnih škola.

Od 784 učenika-ca u osnovnim školama pozitivno je ocijenjeno 81%, dok srednja ocjena iznosi 3,10. Lanjske godine uspjeh na polugodištu bio je nešto slabiji. Škola Grad po ukupnom postotku pozitivnih najbolja je od svih osnovnih škola. Postotak pozitivnih iznosi 87,55%.

U osmogodišnjoj školi »Sime Matavulja«, koja broj 18 odjeljenja sa 685 učenika-ca pozitivno je ocijenjeno 59,14%, dok je taj broj u višim razredima mnogo manji — 45,69%. Srednja ocjena škole iznosi 2,89. Od odjeljenja po uspjehu najbolji su VIIIa sa 68,96% i VIIb sa 54,28% pozitivnih, dok je najslabiji uspjeh zabilježen u Vc — 25,53%. Zbog neuspjeha i slabog vladanja isključena su iz škole tri učenika s pravom polaganja razrednog ispita.

Na II. osmogodišnjoj školi, koja je tek ove godine otvorena i radi u gimnazijskoj zgradi, od upisanih 927 učenika-ca pozitivno je ocijenjeno 56,30%, dok je postotak pozitivnih u višim razredima 42,03%. Srednja ocjena čitave škole je 3,08%. Najbolji

uspjeh imaju VI d sa 74,42% i VIII a sa 58,62% pozitivnih učenika-ca, dok su najslabiji VI b (26,60%) i V h (28,62%). Iz škole su udaljena dva učenika zbog neuspjeha i slabog ponašanja.

Na gimnaziji koja broji svega 10 odjeljenja sa 295 učenika-ca bez nedovoljnih ocjena prošlo je 60,42%. Srednja ocjena škole je 2,84. Najviše uspjeha imao je Vc u kojem je pozitivno ocijenjeno 71,90%, dok je najslabiji uspjeh zabilježen u VI a odjeljenju. Svega 37% bez negativnih ocjena. Udaljeno je osam učenika-ca.

Na učiteljskoj školi koja radi sa četiri odjeljenja, od upisanih 120 učenika-ca bez nedovoljnih ocjena je prošlo 50%. Srednja ocjena 2,70. Najbolje odjeljenje je III b sa 53,33%, a najslabiji je IV razred sa svega 34,78% pozitivnih učenika-ca. Iz škole je udaljeno 4 učenika.

Na ženskoj stručnoj školi pozitivno je ocijenjeno 96,42%, u školi učenika u privredi 60%, u

školi za liječničke pomoćnike 71% učenika-ca. Na muzičkoj školi ni jedan učenik-ca nije negativno ocijenjen.

NASTRADALI OD MINE

Na gradilištu Tvornice i valjanice »Boris Kidrič« došlo je 13. o. mj. do nesreće u kojoj su od mine teže nastradali radnici Ante Rakić i Nikola Belak. Obojica su upućeni u bolnicu, gdje im je pružena pomoć. Istrazni organi vode izvide o uzrocima nesreće.

DOSPLO POD KOTACE KAMIONA

11. o. mj. u ulici Narodnog oslobođenja dospio je pod kotače kamiona Mate Belamarić. reč. Sošo, star 78 godina. Tom prilikom starcu je teže povrijeđena ruka. Odmah je upućen u bolnicu na liječenje. Istrazne vlasti vode izvide za ustanovljenje krivca ove prometne nezgode.

Pokušaj ubojstva zbog ljubomore

Dana 4. o. mj. u 21,30 sati, na kolosjeku, koji vodi iz željezničke stanice, nađen je u besvjesnom stanju s teškim povredama na glavi poručnik JRM Petar Maras.

Na osnovu sumnje da se radi o krivičnom djelu, vojni i civilni isljedni organi proveli su svestranu istragu, pa je dana 11. o. mj. otkriven učinilac i utvrđeni motivi djela.

Učinilac je Marasa udario nekoliko puta kamenom po glavi, zbog toga što je na nj bio ljubomoran.

Maras se nalazi u bolnici i vjerojatno će ostati na životu.

Otkrivena grupa kradljivaca

Nedavno su organi Odjela unutrašnjih poslova NO-a kotara Sibenik otkrili grupu kradljivaca, koja je krajem prosinca prošle godine izvršila krađu na grčkom brodu »Panaghia K«. U krađi je sudjelovalo jedanaest obalnih radnika zaposlenih u po-

NESREĆA PRI RADU

15. o. mj. na talijanskom jedrenjaku »Lina«, koji je bio usidren na Šipadu, teže je nastradao radnik Josko Knežević iz Boraje. On se u času spuštanja brage na brod poskliznuo tako, da mu je teret pao na nogu i tom ju je prilikom prelomio. Odmah je upućen u bolnicu, gdje mu je pružena pomoć.

dirao izvršenjem, pozvan da opali metak na jednog strijeljanog, koji je, pogoden, bio još na životu. On je to učinio. Kasnije je svršio u zloglasni jasenovački logor, ali nije u postupku dokazano, da bi izvršio i tamo koji zločin. Pri nadiranjju NOV povlačio se s ostalim ustaškim jedinicama, pa je bio zarobljen. Bježi iz zarobljenstva, te se sklanja u šumu u blizini Zupanje. Tu se pridružuje nekim križarskim bandama, ali za kratko, jer su ubrzo bile rasturene. Zatim se krije u Zupanji i 1947. g. prelazi u Dalmaciju.

Ipak je ovaj ustaša znao udesiti svoj život. Osigurao je da mu fratar Gabrijel Tomić redovito donosi ustašku literaturu i da mu podržava »duh«. Nije zapustio ni svoje lične stvari, pa je stupio u odnose s Andom Bukaricom, s kojom je imao dvoje djece. Bukarica, da bi Dučić ostao neotkriven, živjela je u Zupanji i k njemu dolazila povremeno. Inače Bukarica ga je izdašno pomagala, isto kao i fra Gabrijel, u produženju načina života, koji je odabrao.

Svi su se oni 10. veljače o. g. našli pred vijećem Okružnog suda u Sibeniku, pa su osuđeni Dučić na 7 godina strogog zatvora, Tomić na 1 godinu i Bukarica na 6 mjesec strogog zatvora.

Konačno ih je ipak stigla zaslužena kazna.

Jedan koristan tečaj

U toku zimskih praznika Savez kulturno-prosvjetnih društava za grad i kotar Sibenik organizirao je osmodnevni tečaj za mlade režisere. Tečaj su pohađali uglavnom učitelji iz sela u kojima postoje uvjeti za rad diletantskih grupa. Ukupno je tečaj pohađalo 25 učitelja i učiteljica s područja kotara i četiri učenika IV. razreda učiteljske škole u Sibeniku.

Ovim tečajem htjelo se našim učiteljima dati osnovne pojmove s područja režije, scene i šminke. Tečajem je rukovodio režiser Narodnog kazališta u Sibeniku drug Mirko Merle, čijem se upravo zalaganju ima zahvaliti da je tečaj u potpunosti uspio.

Pored savladavanja teoretskog znanja i vršenja praktičnih vježbi, slušači su prisustvovali probama u Narodnom kazalištu. Također su razgledati uređaj scene, gdje su se upoznali sa radom oko scene i osvjetljenja. U toku samog tečaja slušači su prisustvovali i premijeri drame »Kvejl-Lan«, o kojoj su kasnije diskutirali.

Ne smijemo, a da ovom prilikom nespomenemo i inicijatora za održavanje ovog tečaja prof. Antu Šupuka, koji je također pridonio njegovom punom uspjehu.

D. Belamarić
A. Batinića

Uz februarske priredbe studenata

O radu šibenskih studenata i pripremanju javnih nastupa već je bilo govora.

Rad Udruženja nije ograničen a niti sezonski, ali postoje periodi u kojima je on sužen, a isto tako i oni, kada je najživlji i najraznovrsniji. Ispiti, koji svakom studentu ne padaju u isto vrijeme, značajna su objektivna teškoća u kolektivnom radu. Zbog toga je veljača, mjesec zimskih praznika, najpogodnije vrijeme da rad studenata unutar Udruženja dosegne kulminaciju i bude izražen u rezultatima.

SAT LIRIKE I PROZE

To će biti vjerojatni naslov pod kojim će grupa studenata, koja se aktivnije bavi književnošću, nastupiti sa svojim radovima. Taj nastup predstavljat će izvjesnu novost za publiku, a nekim mladim književnicima, ako se tako mogu nazvati, bit će prvi dodir s onima za koje se književna djela i pišu.

»PET LUDIH SINOVA«

To je kazališni komad od Fadila Hadžića s kojim će studenti izaći pred šibensku publiku. U vedroj i aktualnoj komediji gledaoci će vidjeti već dobro poznate studente-glumce i moći će ocijeniti njihov napredak i zalaganje, kao i težnju za kvalitetnim izvedbama.

Komunalna djelatnost

U ulici I. Lole Ribara započeli su radovi na podizanju trokatnice za potrebe Pomorskog građevnog poduzeća. U zgradi će se, pored kancelarija, nalaziti i

sedam stanova. Kopanje temelja je u toku.

Na prostoru novog stambenog bloka u predjelu Baldekin uskoro će započeti izgradnja šesterokatnice koja će imati 35 stanova. Također će se ispred pravoslavnog groblja podići trokatnica sa 15 stanova. Obje ove zgrade služit će za potrebe JRM. Projekti za obje zgrade već su revidirani i uskoro će se održati licitacija za njihovu izgradnju.

Sprameksiranje nekih ulica u našem gradu se nastavlja. U toku su radovi u ulici Petra Grubišića, a ovih dana započet će uređivanje donjeg dijela ulice Nikole Sekulić-Bunke. U Crnici na čitavoj dužini puta Stipe Ninića nastavljaju se radovi.

Radovi na nedograđenom dijelu obale Oslobođenja također se nastavljaju. Istovremeno se već na izgrađenom dijelu postavljaju ploče u širini od četiri metra od ruba obale. Također se postavlja hidrant za snabdjevanje brodova vodom.

Šibenik kroz tjedan Narodno sveučilište

U nedjelju 21. ov. mj. u dvorani Mjesnog sindikalnog vijeća održat će Srećko Berleghi, predsjednik Okružnog suda, predavanje pod naslovom: »Osnovni principi našeg zakona o krivičnom postupku«. Početak predavanja u 11 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera talijanskog filma opere — TRUBADUR — Dodatak: Filmske novosti br. 4. (18—23. II.)

Premijera meksikanskog filma — ZATVOR ZA ZENE — Dodatak: Filmske novosti br. 5. SLOBODA: premijera engleskog sportskog filma — RING — Dodatak: Mavrovo se gradi. (17. do 21. II.)

Premijera engleskog filma — TAJNI TUNEL — i filmska komedija — MERTON NA FILMU — (22—25. II.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA

RODENI
Zeljko, sin Cvitka i Vice Na-

I na kraju

VELIKI STUDENSKI PLES

Njemu nije jedina svrha razonoda građanstva i studenata. Ta priredba u prvom redu treba da posluži jačem kontaktu, upoznavanju građana sa svojim studentima.

Studentski ples održat će 27. II. o. g. u prostorijama hotela »Krka«.

Udruženje šibenskih studenata očekuje da će te izvedbe biti odlične i da će one potpuno odgovoriti namjeni, te ispuniti sve ono što se od njih traži.

Neke primjedbe na Prijedlog odluke o stambenoj zajednici

(Nastavak sa 2. strane)

tiva čl. 6, da svi punoljetni stanari biraju kućni savjet, nezakonita je. Uredba u st. II. čl. 3. točno kaže, tko sve sačinjava izbornu tijelo za kućne savjete. To su korisnici stanova, a korisnik je stana osoba, koja je sklopila ugovor o korištenju stana (st. IV. čl. 3. Uredbe). K tome, čemu stvarati glomazna izborna tijela i, s druge strane, rasparčavati pravo korisnika stana na sve punoljetne stanare. Ukoliko ima različitih gledanja punoljetnih stanara, koji stoje pod jednim korisnikom, stvar je njihova, da usklade svoja gledanja i da jedinstveno izlaze pred savjet stanara odnosno upravu stambene zajednice.

Članu 6. bih još prigovorio, da možda i nije potrebno sastavljati zapisnik o izboru kućnog savjeta. Možda bi bio dovoljan neformalni usmeni izvještaj predsjednika izabranog kućnog savjeta o izvršenim izborima, koji bi se registrirao u upravi stambene zajednice.

3. Kategorizaciji bi se moglo prigovoriti, da nije predviđena kategorija luksurnijih stanova, jer nije isključeno, da bi se u Sibeniku našao i po koji stan, koji nadilazi predviđenu I. kategoriju. Predložena I. kategorija obuhvaća doista konformne stanove, ali ipak prilično skromne.

4. Konačno bih primijetio i to, da je Prijedlog odluke manjkav. Nije predviđena tarifa. Smatram, da je tarifa usko povezana s kategorizacijom. Tek kategorizacija s primjenom tarife daje cijenu stana. A cijena je stana veoma važno pitanje, kako za korisnike stanova, tako i za stambenu zajednicu. Posebno, pak, za korisnike stanova je važno, hoće li u Sibeniku biti skuplje stanovanje nego, na pr., u Zagrebu. To je teoretski moguće. Na pr., stanovi naše I. kategorije jednaki su stanovima II. odnosno III. kategorije u Zagrebu. Ako bi naša tarifa bila jednaka, ili približno jednaka, kao ona u Zagrebu, i mali bi, da je naš stan I. kategorije skuplji za dvije tarifne stavke kod jednakog u Zagrebu. Naravno, da će kod donošenja tarife ovakove nonsense trebati izbjeći.

B.

Stipe Jurišić

6. veljače o. g. na radilištu obale u Latakiji poginuo je pri vršenju svoje dužnosti Stipe Jurišić pok. Luke, viši građevinski tehničar iz Sibenika.

Tragičnog dana prigodom davanja instrukcije rukovodiocu jednog teškog stroja, bio je od istog zahvaćen, na što je smrt momentano nastupila.

Iza sebe ostavlja ženu i četvero djece.

Drug Jurišić neprekidno već 28 godina radi na pomorsko-građe-

vinском sektoru, gdje se istakao kao vrijedan i sposoban rukovodilac. On je sudjelovao od početka izgradnje obale u Latakiji, gdje je svojim uzornim radom služio kao primjer svojim drugovima. Od svih tamošnjih radnika bio je neobično voljen i poštovan.

Kako saznajemo tijelo pokojnog Jurišića stići će brodom »Sarajevu« u Sibenik koncem ovog mjeseca.

Preko 6 godina u bunkeru

U kolovozu prošle godine konačno je uhvaćen od organa sigurnosti ustaša Mile Dučić. Bojeći se odgovornosti za svoja nedjela iz rata, živio je od 1947. g. skriven u jednom bunkeru u bli-

Kažnjeni zbog falsificiranja

Naš je list u više navrata pisao o onima koji, u nastojanju da dodu do materijalne koristi, vrše sva moguća falsificiranja i uz pomoć lažnih svjedoka oštećuju na taj način zajednicu. Svi takovi slučajevi imaju svoj epilog na sudu.

Tako je koncem prošle godine Slavko Klisović Franin iz Danilava Gornjeg osuđen od strane Kotarskog suda u Sibeniku na četiri mjeseca zatvora zbog falsificiranja radne knjižice, a Sime Jurić pk. Mate iz Skradina na tri mjeseca zatvora zbog davanja lažnih podataka da mu je jedno dijete rođeno živo (a u stvari mrtvorodenče), a sve u namjeri da isposluje dječji dodatak.

Također su zbog sličnih prekršaja odgovarali pred Kotarskim sudom Nikola Markov pk. Tome, brodograditelj iz Murtera i Berislav Turčinov Ivanov, službenik NO-a općine Tijesno. Markov je pošao toliko daleko, da je uputio jedan izvještaj Izvršnom vijeću NRH u kojem traži denacionalizaciju svog brodogradilišta. Na kraju tog izvještaja on je svojom

zini roditeljske kuće u Siveriću.

Još 1942. g. stupio je u ustaše. Iste godine u Drnišu vršeno je jedno strijeljanje od strane Talijana. Tom je prilikom od talijanskog oficira, koji je koman-

rukom potpisao predsjednika i tajnika NO-a općine Tijesno, dok je od Turčinova dobio službeni pečat općine kojim je ujedno ovjerio pomenuti izvještaj. Zbog počinjenog krivičnog djela obojica su osuđeni i to Markov na tri mjeseca, a Turčinov na četiri mjeseca zatvora. Obojica su se žalili na donesene presude Okružnom sudu u Sibeniku, koji je odbio njihove žalbe, potvrdivši prvostepene presude.

Svi ovi primjeri dovoljno ukazuju na to, koliko je potrebna budnost svih naših građana u spriječavanju takvih i njima sličnih prekršaja, koje čine nesavjesna lica.

Uskoro će se pred Vijećem Okružnog suda u Sibeniku održati rasprava protiv lica, koja su podnijela lažna svjedočanstva, kao i protiv onih koji su na osnovu takvih lažnih svjedočenja dobili penziju. Tako će biti izvedeni pred sud Ljubo Manojlović pk. Jakova, kao i svjedoci Milan Relja pk. Mate, Mihajlo Dedić pk. Todora i Antonjeta Brkić pk. Mate, svi iz Sibenika.

HIDROELEKTRANA JARUGA Z. P. LOZOVAC

TRAŽI

- 1 elektroinženjera
- 1 elektrotehničara i
- 1 knjigovođu

UVJETI: Po mogućnosti sa dužom praksom.

Plaća po tarifnom pravilniku poduzeća.

Rok za podnošenje ponuda do 5. III. 1954. god.

Ponude slati na goruju adresu.

Katastar kao osnova za oporezivanje prihoda iz poljoprivrede

(Nastavak iz prošlog broja)

Pod konac listopada prošle godine donesena je Uredba o katastru zemljišta, koja regulira rad i funkciju katastarskih ureda. Prema istoj uredbi NO-i kotara bili su dužni da donesu ljestvicu katastarskog prihoda po jednom hektaru površine za svaku klasu pojedine kulture i to posebno za područje općine Skradin i Devrske koje predstavljaju jedan procjebeni teritorij, a posebno za sve ostale općine koje područje predstavlja drugi teritorij. Ta ljestvica, nakon što je potvrđena od Izvršnog vijeća NR Hrvatske, izgleda ovako:

Za područje općina Devrske i Skradin oranice i vrtovi 32.000 Din u prvoj i 2.000 Din u posljednjoj klasi; voćnjaci 61.800 Din u prvoj i 7.550 Din u posljednjoj; vinogradi 105.000 Din u prvoj i 11.200 Din u posljednjoj; livade 20.700 Din u prvoj i 4.600 Din u posljednjoj; pašnjaci 2.780 Din u prvoj i 90 Din u posljednjoj; šume 2.300 Din u prvoj i 500 Din u posljednjoj; trstici 1.000 Din u prvoj i 500 Din u posljednjoj klasi. Za ostalo područje kotara oranice 29.200 Din u prvoj i 2.000 Din u posljednjoj klasi; voćnjaci i maslinjaci 50.100 Din u prvoj i 4.150 Din u posljednjoj; vinogradi 105.000 Din u prvoj i 10.500 Din u posljednjoj klasi. Livade, pašnjaci, šume i trstici ostaju isti kao i na području Skradina.

To znači da za 1 ha (10.000 m²) oranice prve klase na području Skradina katastarski prihod, kao osnovica za razrez porea, iznosi 32.000 Din i t. d. za ostale kulture i klase.

Nakon što je ovako donesena ljestvica stupila na snagu, ured za katastar, prema raspoloživim podacima pristupio je računanju ukupnog katastarskog prihoda za pojedino domaćinstvo. Tako su za sva sela na području općina Skradin, Devrske i Vodice, a

od općine Šibenik-vanjski sela Danilo Biranj, Lozovac, Sitno, Slivno, Boraja i Grebaštica, te od općine Tijesno za selo Tijesno-Dazlina, katastarski prihodi sračunati prema obavljenoj reviziji iz 1952.—1953. god., dok za sva ostala sela katastarski prihodi sračunati su prema podacima administrativne revizije obavljene u razdoblju od 1948. do 1952. g.

U posljednjem broju »Službenog lista« iz prošle godine objelodanjena je i Uredba o porezu na dohodak.

U općim odredbama propisano je da se porez na prihode od poljoprivrede, dakle od biljne i stočne proizvodnje utvrđuje putem katastra zemljišta. Porez koji se razrezuje na ovako utvrđene prihode dijeli se na osnovni i dopunski. Osnovni porez je proporcionalan t. j. jednak je za sve porske obveznike, dok je dopunski porez progresivan t. j. on raste i veći je što je veći katastarski prihod domaćinstva. Uredba ne propisuje visinu porske stope ni osnovnog ni dopunskog porea. Stopa osnovnog porea određuje se za svaku godinu republikim propisima, jer je osnovni porez republički prihod, dok stopu dopunskog porea određuje NO kotara unutar određenih raspona i on pripada kotaru.

Uredba dalje propisuje da se porskim obveznikom smatra starješina domaćinstva. Prema tome, sve zemlje čiji su vlasnici ili uživaoci članovi jednog domaćinstva, smatraju se u ovom slučaju jednim zajedničkim posjedom bez obzira tko je pravi i stvarni vlasnik dotičnog zemljišta. Prema tom kriteriju vode se danas i podaci u katastarskim knjigama, pa ukoliko je potrebno ustanoviti vlasničko stanje pojedine zemlje, to je evidentirano samo u zemljišnoj knjizi (tavular). Da bude jasnije, u kata-

starskim knjigama nisu posebno upisane prćijske zemlje, kupovine pojedinih članova domaćinstva i t. d., već su iste upisane u zajednički list dotičnog domaćinstva.

Važno je dalje istaknuti da se katastarski prihodi od zemljišta jednog domaćinstva, čiji se posjed nalazi na području susjednih kotara, dodaju njegovom katastarskom prihodu, koji se ostvaruje na području ovog kotara i dobiveni zbroj obaju prihoda predstavlja porsku osnovicu. U tu osnovicu ne ulaze prihodi od sporednih djelatnosti u poljoprivredi, kao na pr., prevoznništvo i sl., zatim prihodi od djelatnosti izvan poljoprivrede kao od ribolova, meljave, pečena rakijske i dr. koji se ustanovljuju posebno i za ustanovljenje dopunske stope dodaju prihodima od poljoprivrede.

Pitanje provadanja nastalih promjena kao što su to diobe zajednica, kupoprodaje, eventualne netočnosti upisa, promjene vrste obradivanja i t. d. provode financijski organi samo ukoliko je takva promjena evidentirana u katastru. Prema tome, svaku promjenu potrebno je prethodno pismeno prijaviti uredu za katastar uz dokumentaciju da je takva promjena uistinu uslijedila.

Uredbom su predviđena stalna i privremena oslobođenja od porea. Stalno su oslobođena dvorista do 500 m², kanali, nasipi, zasadi i druge površine potrebne za obranu od poplave. Privremeno se oslobađaju vinogradi zasadeni na vinogradarskom tlu za četiri godine, a na kamenitu ili pjeskovitu tlu za deset godina. Novozasadeni voćnjaci oslobađaju se od 8—20 godina, a zemljišta, koja se pošume odobrenjem nadležnih organa, za 20 godina. Pravo na privremeno oslobođenje stiče se ukoliko je podnesena pismena prijava NO-u

kotara i to do konca godine u kojoj su nastali uvjeti za oslobođenje. Prema tome, onaj tko u ovoj godini zasadi mladi vinograd treba da podnese prijavu o tome uredu za katastar NO kotara i da navede da je zasadio vinograd na toj i toj parceli i na tolikoj površini i molu da se isti u smislu zakonskih propisa oslobodi porea za vrijeme od 4 godine. U koliko prijavu ne podnese do konca ove godine, gubi pravo da u narednoj godini traži takovo oslobođenje.

Osim privremenog oslobođenja. Uredba pruža i daljnje olakšice. Tako se može umanjiti katastarski prihod od zemljišta na jednu godinu, ukoliko je prosječni godišnji prinos uslijed elementarnih nepogoda, kao krupne, poplave ili biljnih bolesti, bio umanjen za preko 25%. Privremeno oslobođenje stiče se također nakon podnesene pismene prijave i komisijske konstatacije na licu mjesta.

Razrez porea za propisima ove uredbe izvršit će se za 1954. g., dok će se razrez za proteklu godinu izvršiti po dosadašnjim propisima. Dok budu donesene porske stope, osnovna i dopunska, i dok budu izvršeni razni tehnički radovi, za prvo tromjesečje ove godine plaćat će se akontacije u visini posljednjeg razreza.

Donoseći ovaj prikaz u našem listu željeli smo da zainteresirana lica u gradu i kotaru upoznamo s ovim propisima, kako bi ona u buduću znala što im je potrebno učiniti da svoje porske obaveze pravilno srede. Bit će, međutim, velik broj onih koji će smatrati da im osnovica u 1954. g. ne odgovara stvarnom imovnom stanju. Do takvog zaključka mogu doći ili zbog nepoznavanja stvari ili pak zbog pogrešnog upisa u katastru za čiji se ispravak nisu pravovremeno postarali. Ovo posljednje osobito vrijedi za područje grada i najbližih sela. Nije bio rijedak slučaj da je pojedinac kazao: »Nije važno što je upisano u knjigama, ja znam što je moje«. Međutim, danas će se uvjeriti da to nije tako i zbog svog pogrešnog odnosa snosit će i posljedice.

Br.

Pomoć naših građana DTO »Partizan«

Ni jedno društvo ne može se uspješno razvijati ako se i samo ne bori za vlastite materijalne izvore. DTO »Partizan«, koji ima svoj dom, u tom je pogledu pred težim zadatkom nego možda neka druga društva. Stalni mjesečni izdaci su znatni. O tome je već pisano u ovom listu.

Očekivati samo pomoć NO gradske općine nije ni dobro ni opravdano, iako bez te pomoći društvo ne može napredovati. Društvo teško može samo smoci novčana sredstva za nabavu rekvizita, koji su veoma skupi, ili za izvjesna preuredenja, za sletove i sl. Ali zato postoji realna mogućnost da društvo iz svojih izvora pokrije sasvim ili najvećim dijelom stalne mjesečne izdatke oko uzdržavanja doma, a koji se kreću oko 20.000 Din. Samo ni tu društvo ne može bez podrške građana.

Sadašnji mjesečni prihodi od članarine iznose 2.500 Din (!), što je sasvim nedovoljno. Raspravljajući o tom problemu u prava DTO »Partizan« odlučila je da nešto učini. Konstatirano

je da se ni uprava nije u tom pravcu uvijek dovoljno zalagala, ali da ni građani nisu uvijek dovoljno shvatili značenje DTO »Partizan« za tjelesni odgoj naše omladine. Upis u DTO »Partizan« i davanje mjesečnog priloga u vidu članarine mnogima ne čini biti opterećenje, a za »Partizan« to će biti sredstva koja će mu omogućavati da uspješnije obavlja svoju zadaću.

Uprava poziva građane da na taj način pomognu rad društva.

Tečaj za nogometne suce

Povjereništvo nogometnih sudaca u Šibeniku organizira tečaj za nogometne suce.

Sva zainteresirana lica, koja žele pohađati ovaj tečaj, neka se jave u prostorije DTO »Partizan« tajniku ovog povjereništva drugu Anti Bukiću.

U obzir dolaze drugovi stariji od 18 godina i po mogućnosti oni koji su se bavili nogometom.

Povjereništvo

ŠIBENIK - SPLIT 0:0

U okviru priprema za predstojeće takmičenje u nedjelju 14. o. mj. na igralištu »Rade Končar« odigrana je prijateljska nogometna utakmica između »Šibenika« i »Splita«, člana hrvatsko-slovenačke lige. Susret je završio bez zgotitaka. Pred oko 1000 gledalaca sudio je Crnogača dobro.

ŠIBENIK: Bašić, Iljadica, Jelenković, Tambača, Erak II., Blažević, Zorić (Erak I.), Bujas, Đurić, Tedling, Cvitanović.

SPLIT: Vidović, Meštović, Boban, Kuzmić, Krstulović, Radovniković N., Vidaković, Fiorentini, Alujević, Bilić, Perlain.

Brojni gledaoci poslije utakmice napuštali su stadion razočarani slabom igrom obiju momčadi. Napadno slabu igru predvela je domaća ekipa, koja, osim nekoliko prodora od strane Tedlinga, nije izvršila niti jednu smišljenu kombinaciju. Lopta se nasumce udarala i veoma slabo pokrivalo protivničke igrače. Nedostajalo je i borbenosti, koju

smo inače ranije navikli gledati. Tek pri kraju tempa igre je nešto živahnulo i u tom dijelu igralo se većinom pred vratima »Splita«. Za vrijeme tog pritiska jedna zrela šansa za postignuće zgotitka je promašena. Tedling je, naime, na svega četiri metra od vratiju tukao oštro preko gola.

Momčad »Splita«, koja je ovog puta bila primorana nastupiti bez Katnića, Grubića i Baranovića, tek je na momente znala izvesti nekoliko dobrih poteza, ali samo do kaznenog prostora. I njima kao i domaćima nedostajao je završni udarac na vrata. U svakom slučaju oni mogu biti zadovoljni s postignutim rezultatom.

Kod »Šibenika« su se istakli Jelenković, Tedling i u prvom poluvremenu Bujas, a kod gostiju Krstulović i Bilić.

U predigr su se sastale juniorske ekipe »Šibenika« i »Splita«. Pobijedili su domaći nakon bolje i premoćnije igre sa 3:2 (2:2).

za poljoprivrednike

POLJOPRIVREDNO DOBRO ŽAŽVIĆ

Na poljoprivrednom dobru Žažvić, radovi prema postavljenoj proizvodnoj osnovi i planu na unapređenju poljoprivredne proizvodnje u punom su zamahu.

Nakon odobrenih kredita iz lokalnih fondova NO-a gradske općine Šibenik i NO-a kotara koncem prošle i početkom ove godine dobro je nabavilo iz Sinske krajine i Gatskog polja u Bosni 80 rasplodnih krava. Krave su pasminskog obilježja: domaća buša križana sa oberintalcem, pasmina koja najbolje odgovara uzgoju na našem području. Ova pasmina odlikuje se većom proizvodnosti na mlijeku (oko 1.500

litara godišnje), otpornija je i nije mnogo izbirljiva na ishrani, a paša ili štalska ishrana jednako joj dobro odgovara.

Osim nabavljenih rasplodnih krava, otkupljena su i 3 bika oberintalca, najbolje rasplodne kondicije, koji se, uz minimalnu odsetu, pripuštaju i na krave domaćeg individualnog uzgoja.

Pomladak dobiven oplodnjom ovakvog bika, uzrastom i težinom brže će napredovati, mliječnost će biti daleko bolja, sigurno za dva do tri puta veća od mliječnosti naših krava.

Svakim danom povećava se broj pomlatka na dobru. Danas

već ima 10 teladi, a kroz koji mjesec, broj će se popeti i do 70 komada. Ovaj pomladak bit će prodavan seljačkim domaćinstvima radi daljnjeg uzgoja.

Bilo bi uputno da domaćinstva odmah stupe u kontakt s upravom dobra radi nabave pomlatka.

Danas dobro ishranjuje 30 rasplodnih krmača, engleske pasmine Jokšir križane sa bijelom njemačkom svinjom. Ova pasmina obilježena brzim uzrastom, jednakom količinom mesa i masti, u jednogodišnjem uzgoju dostigne težinu od 150—200 kg. Najbolje odgovara našem uobičajenom domaćem uzgoju.

Prasenje krmača je u toku. Danas na dobru ima oko 100 mladih prasadi odličnog zdravlja i izgleda, a u najskorijem vremenu broj će biti povećan od 250—300 kom. mlade prasadi.

Dobro bi bilo, da se domaćinstva pravovremeno osiguraju pomlatkom ovog uzgoja.

Lozni i voćni rasadnik se proširuje. Do sada je uređeno 4 ha novih površina za voćni rasadnik, pripremaju se površine za novi voćni matični sortiment — najboljih vrsti voćaka. Proširuju se površine za lozni rasadnik i lozni sortiment. Vrše se radovi na proširenju površina za lozni i voćni rasadnik do 20 ha, a u planu je izgradnja i stratifikale radi proizvodnje gotovih kalemovi.

U punom zamahu su pripreme za proljetnu sjetvu.

UREDBA

O upravljanju stambenim zgradama

(Nastavak)

Protiv rješenja savjeta nadležnog za komunalno-stambene poslove može se izjaviti žalba, o kojoj rješava odbornička komisija.

Ako mirovno vijeće u roku od trideset dana od dana kada mu se stranka obratila sa zahtjevom za rješenje spora, taj zahtjev ne uzme u postupak ili u roku od dva mjeseca ne riješi spor, zainteresirana stranka može se obratiti za rješenje spora neposredno savjetu za komunalno-stambene poslove. narodnog odbora.

Clan 68.

Za sporove iz člana 60. i 61. ove uredbe koje nastaju između vlasnika zgrade koja nije uključena u stambenu zajednicu i korisnika stana, kao i za sporove između korisnika stana i podstanara nadležan je kotarski sud.

Ovi sporovi rješavat će se shodno odredbama glave VIII. ove uredbe.

X. RASPODJELA STANARINE

Clan 69.

Prihodi od stanarine raspodjeljuju se na slijedeće fondove:

- amortizacioni fond,
- fond za upravljanje zgradom,
- fond za održavanje zgrade.

Clan 70.

Prije raspodjele prihoda od stanarine plaćaju se:

- dio koji pripada vlasniku zgrade (čl. 45.),
- dospjele obaveze po zajmovima koji su zaključeni i utrošeni za obnavljanje, održavanje i podizanje zgrade, ukoliko vjerovnik nije privatna osoba.

Clan 71.

Od sredstava amortizacionog fonda odvajaju se u fond za izgradnju stambenih zgrada grada (gradske općine) dio koji određuje narodni odbor, a koji ne može biti veći od 20% od dijela stanarine koji se uplaćuje u amortizacioni fond.

U fond za izgradnju stambenih zgrada uplaćuje se i dio stanarine za poslovne prostorije u zgradama u općenarodnoj imovini, i to u postotku koji odredi narodni odbor.

Clan 72.

Amortizacioni fond služi za investiciono održavanje zgrade (velike i srednje popravke).

Fond za upravljanje zgradom služi za namirenje troškova upravljanja zgradom.

Fond za održavanje zgrade služi za tekuće održavanje zgrade.

Clan 73.

U amortizacioni fond uplaćuje se dio stanarine koji odredi narodni odbor grada (gradske općine) i kotara, s tim da taj dio ne može biti manji od 40% ni veći od 60% od ukupnog iznosa stanarine.

Clan 74.

Raspoloživa sredstva amortizacionih fondova u jednoj stambenoj zajednici mogu se, po odobrenju narodnog odbora grada, koristiti za davanje kredita za investiciono održavanje drugih zgrada i izgradnju stambenih zgrada u drugoj stambenoj zajednici.

Clan 75.

U fond za upravljanje zgradom uplaćuje se iznos koji odgovara visini troškova upravljanja zgradom.

Kao troškovi upravljanja zgradom smatraju se troškovi uprave stambene zajednice, troškovi za nadstojnika, troškovi čišćenja i održavanja zajedničkih prostorija, osvjetljenja zajedničkih prostorija, iznošenja smetišta, čišćenja dimnjaka, osiguranja zgrade od požara, održavanja kanalizacije i sl.

Troškove uprave stambene zajednice utvrđuje stambena zajednica razmjerno ukupnom iznosu stanarine, i to po istom postotku za sve koje su u sastavu zajednice.

Clan 76.

U fond za održavanje zgrade uplaćuje se iznos koji od stanarine preostaje po odbitku iznosa koji se uplaćuje u amortizacioni fond i fond za upravljanje zgradom.

Sredstva ovog fonda služe za tekuće održavanje.

Pod tekućim održavanjem razumijevaju se manji popravci prouzrokovani redovnom upotrebom stana i zajedničkih prostorija i uređaja zgrade (popravci instalacija).

Clan 77.

Za zgrade u privatnom vlasništvu u kojima postoje poslovne prostorije, narodni odbor grada može odrediti da se od zakupnine za poslovne prostorije određeni dio uplaćuje u fond za izgradnju stambenih zgrada. Ostatak zakupnine za poslovne prostorije raspoređuje se na način propisan za raspodjelu stanarine u smislu odredaba ove uredbe.

Clan 78.

Protiv rješenja upravnih organa o sporovima iz ove glave ne može se voditi pravni spor. (Svršetak u idućem broju)